

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในชุมชนในเขต อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการแสดงบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรองดองอยู่ในระดับมาก
2. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอกันทรวิชัย โดยมี ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน มีผลต่อบทบาทในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ในชุมชน ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ประชากร

1. ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 193 คน (ที่ทำการปกครองอำเภอกันทรวิชัย. 2554 : 4)

1. กำนัน	จำนวน 10 คน
2. ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน 183 คน
	รวมทั้งสิ้น 193 คน

2. ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่

1. นายบุศดี ศาสารักษ์	กำนันตำบลขามเฒ่าพัฒนา
2. นายสุบัน ชุ่มอภัย	กำนันตำบลท่าขอนยาง
3. นายอดิสร เหล่าสะพาน	กำนันตำบลขามเรียง
4. นายสฤกษ์ กาสิแพง	กำนันตำบลคูไสีจ้อ
5. นายทองล้วน เหล่าหา	กำนันตำบลศรีสุข
6. นางสาวจิราณี ตรีพรหม	ผู้ใหญ่บ้านขามเจริญ
7. นางลำปาง ทองขัน	ผู้ใหญ่บ้านเขวาใหญ่
8. นายทองศูนย์ เขียวคำ	ผู้ใหญ่บ้านคันธาร
9. นางนิออน ชินปะ	ผู้ใหญ่บ้านหนองคู
10. นายสุริยา วิชาพง	ผู้ใหญ่บ้านท่าขอนยาง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจากการวิจัยเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดซึ่งเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน 5 ด้าน คือ ด้านการบังคับ ด้านการหลีกเลี่ยง ด้าน

การปรองดอง ด้านความร่วมมือร่วมใจ และด้านการประนีประนอม แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ รวม 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ ของลิเคิร์ต แยกประเด็นคำถามครอบคลุมบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ t -test (Independent Sample) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่างผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสรุปผล การวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 53.89 อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คือ อายุ 36-45 ปี คิดเป็น ร้อยละ 39.89 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิด เป็นร้อยละ 50.78 และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.37

2. บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอ กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการปรองดอง ($\bar{X}=4.03$) ด้านความร่วมมือร่วมใจ ($\bar{X}=3.95$) ด้านการประนีประนอม ($\bar{X}=3.67$) ส่วนอีก 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการบังคับ ($\bar{X}=3.25$) ด้านการ หลีกเลี้ยง ($\bar{X}=3.11$)

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งใน ชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า

3.1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีตำแหน่งต่างกัน พบว่า ต่าง 2 ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี้ยง และด้านการประนีประนอม และไม่แตกต่างกันอยู่ 3 ด้าน คือ ด้าน การบังคับ ด้านการปรองดอง และด้านความร่วมมือร่วมใจ

3.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความ แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ.05

3.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ.05

3.4 ผลการเปรียบเทียบ บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่ง แตกต่างกัน พบว่า ด้านการบังคับ และด้านการประนีประนอมมีความแตกต่างกันทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการหลีกเลี้ยง การปรองดอง และความร่วมมือร่วมใจไม่แตกต่างกัน

4. ผลจากการสัมภาษณ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนพบว่า

4.1 ผู้นำชุมชนต้องมีความยุติธรรมให้มากที่สุด เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรใช้อำนาจในขอบเขตของกฎหมายอย่างถูกต้อง มีความยุติธรรม ใช้หลักพรหมวิหาร 4 (เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา) ในการแก้ไขปัญหา

4.2 ผู้นำชุมชนต้องประนีประนอมในการแก้ไขปัญหา เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรใช้ความสุขุมรอบคอบ ใจเย็น ไม่ใช้อารมณ์ ไม่ใช้ความรุนแรง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหา

4.3 ผู้นำชุมชนต้องใช้กฎหมายตัดสินปัญหาอย่างเด็ดขาด เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรใช้อำนาจกฎหมายอย่างเด็ดขาด และเต็มທີ່เหมือนที่ตำรวจใช้ในการจับผู้ร้าย ในการแก้ไขปัญหา

4.4 ผู้นำชุมชนควรให้ความช่วยเหลือพัฒนาชุมชนและช่วยเหลือคนดี เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมช่วยเหลือ ในการพัฒนาชุมชน และช่วยเหลือคนดี ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน

4.5 ผู้นำชุมชนควรแก้ไขปัญหาโดยใช้เสียงส่วนใหญ่ เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรมีความมั่นใจในตนเอง และต้องมีความรู้ ความสามารถ แก้ไขปัญหาโดยใช้เสียงส่วนใหญ่

4.6 ผู้นำชุมชนต้องไม่เห็นแก่พวกของตนเอง เพราะว่า ผู้นำชุมชนต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้ากับชาวบ้านและประชาชน ในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เข้าถึงเข้าใจชาวบ้าน ไม่เห็นแก่พวกของตนเอง

4.7 ผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างให้เยาวชน เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน เนื่องจากเกิดการทะเลาะวิวาทบ่อยครั้งและเด็กติดเกมไม่ไปเรียนหนังสือ ควรหากิจกรรมให้เด็กและเยาวชนทำ

4.8 ผู้นำชุมชนควรมีความสามัคคีร่วมมือกันแก้ไขปัญห เพราะ ว่า ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ ปรีกษาหารือกัน ทำงานอย่างจริงจังและมีความสามัคคีร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง

4.9 ผู้นำชุมชนควรรับฟังความเห็นของผู้อื่น เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรจะรู้จักรับฟังความเห็นผู้อื่น ในการศึกษาวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ไม่ใช้อำนาจหรือบารมีของคนอื่น

4.10 ผู้นำชุมชนควรพัฒนาชุมชนให้เป็นแบบอย่าง เพราะว่า ผู้นำชุมชนควรมีกิจกรรมร่วมกันในการพัฒนาชุมชน อย่างจริงจังและโปร่งใส ให้เป็นแบบอย่างที่ดี

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรองดองอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการปรองดองอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นวิธีการออมชอมให้คู่กรณียอมรับข้อตกลงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งร่วม โดยเน้นการทำความเข้าใจอันดีต่อกัน และปรองดองระหว่างกันทางใดทางหนึ่ง

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ วรเชษฐ์ หนองคำ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผู้นำท้องถิ่นกับการจัดการความขัดแย้งในชุมชนชนบท พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถจัดการกับความขัดแย้งอยู่ในระดับสูงหรือระดับมาก สอดคล้องกับ ปทุมรัตน์ ต่อวงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการกับความขัดแย้งของชาวชนบทในเชียงใหม่ พบว่า ความขัดแย้งที่ปรากฏในชุมชนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวบ้านมากที่สุด สอดคล้องกับ สมยศ ศิลปีโยดม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผู้นำชุมชนกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าการเกิดปัญหาความขัดแย้งในชุมชนถือเป็นเรื่องธรรมดา และผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จะแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยการเจรจาไกล่เกลี่ยและแจ้งให้คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาหรือตั้งตัวแทนเป็นคนกลาง ไกล่เกลี่ยจะไม่ตัดสินเด็ดขาดด้วยตนเอง สอดคล้องกับ สุพพตา เจนสมบูรณ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิธีการแก้ไขความขัดแย้งตามแบบของโรมัส-คิลแมนน์ ในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษา 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารใช้การประนีประนอมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอยู่ใน

ระดับมาก สอดคล้องกับ มาริโก (Mariko, 2000 : abstract) ได้ทำการศึกษาการจัดการปัญหาความขัดแย้งในการทำงานของบุคลากรที่ศูนย์อนามัยจังหวัดอ่างทอง มุ่งศึกษาคุณลักษณะทางสังคม โดยมีระดับการศึกษาสูง

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ รีวิลล่า (Revilla, 1984 : 1601-A) ได้ศึกษารูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารชายและหญิงในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า การเอาชนะและร่วมมือร่วมใจแก้ไขปัญหาเล็กน้อย ไม่สอดคล้องกับ รัฐติกันต์ ปิ่นเปอะ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการแก้ไขความขัดแย้งในชุมชนบพทภาคเหนือ พบว่า โครงสร้างทางสังคมของชุมชนชนบทมีส่วนเกี่ยวข้องที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง เกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ความสัมพันธ์และเครือข่ายความสัมพันธ์บางสังคม

สมมติฐานที่ 2 กำหนด ผู้ใหญ่บ้านที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอกันทรวิชัย โดยมีตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน ได้ผลการวิจัยดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบบทบาทระหว่างตำแหน่ง

จากการวิจัย พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างกำนันและผู้ใหญ่บ้าน มีบทบาทในการแก้ไขปัญหามุมชนแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการประนีประนอม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

2.1.1 ด้านการหลีกเลี่ยง ผู้นำชุมชนจะมองว่าวิธีการนี้เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อหนีปัญหาที่เกิดขึ้น และไม่เข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในชุมชน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน

2.1.2 ด้านการประนีประนอม เพราะการประนีประนอมเป็นทางสายกลางซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องได้และเสียในบางอย่าง ไม่ได้ครบตามที่ตนปรารถนา

และไม่แตกต่างกันอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการบังคับ การปรองดอง และด้านความร่วมมือร่วมใจ อาจเนื่องมาจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการใช้บทบาทอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ได้อย่างเหมาะสม

2.2 การเปรียบเทียบบทบาทระหว่างอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

จากการวิจัย พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาคความ
 จัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และ
 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีระดับบทบาทในการแก้ไขปัญหาคความจัดแย้งไม่แตกต่างกัน
 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์
 ในการใช้บทบาทอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของตนเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ
 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างเหมาะสมตามอายุ ระดับการศึกษา
 และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จึงทำให้การใช้บทบาทในการแก้ไขปัญหาคความจัดแย้งใน
 ชุมชนไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุวดี ตาปนานนท์ (2542 : 57-63) ศึกษาเรื่อง
 การศึกษากระบวนการและวิธีการแก้ไขความจัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
 กรุงเทพมหานครในกลุ่มเขตบูรพา ผลการวิจัยพบว่า เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง
 และขนาดของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์ กับการเลือกวิธีแก้ไขความจัดแย้งอย่างไม่มีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ สอดคล้องกับ นงลักษณ์ วงษ์พรพันธุ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำ
 กับวิธีการจัดการความจัดแย้งของหัวหน้าศูนย์/ฝ่ายกองก่อสร้างและบูรณะ สำนักงานโยธา
 กรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรด้านสถานภาพส่วนบุคคลของหัวหน้าศูนย์/ฝ่าย ได้แก่ อายุ วุฒิ
 การศึกษา อายุราชการ และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการความ
 จัดแย้งส่วนบุคคล สอดคล้องกับ แบรินลี่ (Bradly. 1984 : 143) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบแนว
 ทางการแก้ไขปัญหาคความจัดแย้งของผู้นำในเขตเมืองเคเนเวอร์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้นำใช้แนวทาง
 การแก้ไขปัญหาคความจัดแย้งทุกรูปแบบไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ สุพพดา เจนสมบูรณ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้
 ศึกษาวิธีการแก้ไขความจัดแย้งตามแบบของโรมัส-คิลแมนน์ ในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน
 ประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่การศึกษา
 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านเพศ ผู้บริหารใช้การแข่งขันและการหลีกเลี่ยงใน
 การแก้ไขปัญหาคความจัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 ส่วนการแก้ไข
 ปัญหาอื่นไม่แตกต่างกัน 2) ด้านอายุ ผู้บริหารใช้การหลีกเลี่ยงในการแก้ไขปัญหาคความจัดแย้ง
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และใช้การร่วมมือรวมใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ 0.1 และใช้การร่วมมือรวมใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ส่วนแนวทางการแก้ไขอื่นไม่แตกต่างกัน 4) ด้านประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารใช้การหลีกเลี่ยงในการแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 นงลักษณ์ วงษ์พรพันธุ์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า อายุ วุฒิการศึกษา อายุราชการ และ ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง การที่บุคคลเหมือนกันอาจใช้หรือมองวิธีการความขัดแย้ง เหมือนหรือต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งในชุมชน ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบประเด็นหลายประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการแสดงบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งในชุมชน ในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่ามีจุดด้อย ได้แก่ ด้านการบังคับซื้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เมื่อเกิดปัญหาค่าความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีขึ้นการตัดสินยุติความขัดแย้งของท่านได้รับการโต้แย้งจากผลหรือการตัดสินยุติความขัดแย้ง ($\bar{X} = 2.32$) ด้านการหลีกเลี่ยงข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากการตัดสินปัญหาผ่านไปแล้วท่านได้จัดทำบันทึกข้อตกลงของคู่กรณีไว้เป็นหลักฐาน ($\bar{X} = 1.81$) ด้านการปรองดองข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีด้วยการใช้วิธีอมชอมเข้าตัดสินให้เกิดข้อยุติให้ได้รับการยอมรับในข้อตกลงกันด้วยเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.77$) ด้านความร่วมมือร่วมใจข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ในการพิจารณาความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีในชุมชน ท่านใช้ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ในการตัดสินทุกครั้ง และเปิดโอกาสให้บุคคลที่ต้องการเข้าร่วมรับฟังการตัดสิน ($\bar{X} = 3.70$) ด้านการประนีประนอมข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งด้วยวิธีปรองดองตามข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นผลสำเร็จที่ได้จากการแก้ไข ($\bar{X} = 2.71$) ดังนั้นควรจะดำเนินการดังนี้

1.1.1 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งโดยใช้บทบาทในการยุติความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีได้ ด้วยการไม่โต้แย้งผลหรือการตัดสินยุติความขัดแย้งนั้น

1.1.2 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลีกเลี่ยงการตัดสินปัญหาที่ผ่านไปแล้ว ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดๆ ก็ตาม เพื่อความยุติธรรมแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

1.1.3 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งระหว่างคู่กรณีด้วยการใช้วิธีออมชอมเข้าตัดสิน เพื่อให้เกิดข้อยุติยอมรับในข้อตกลงด้วยกันเป็นอย่างดี

1.1.4 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนระหว่างคู่กรณีโดยใช้ที่ทำการกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ในการตัดสินทุกครั้งและเปิดโอกาสให้บุคคลที่ต้องการเข้าร่วมรับฟังการตัดสิน

1.1.5 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนด้วยวิธีปรองดองตามข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น

1.2 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ.05 ดังนั้นควรจะดำเนินการดังนี้

1.2.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ใช้บทบาทอำนาจหน้าที่ในการสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาจากลูกบ้านในการดำรงตำแหน่งของตนตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชน

1.2.2 กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้บทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชนได้อย่างเหมาะสมตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จึงทำให้การใช้บทบาทในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชนไม่แตกต่างกัน

1.3 ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง ในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบประเด็นที่ควรดำเนินการดังนี้

1.3.1 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในชุมชน โดยใช้การบังคับให้เป็นไปตามความต้องการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1.3.2 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนโดยใช้วิธีหลีกเลี่ยงให้เป็นไปตามหลักและบทบาทที่ต้องการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ความขัดแย้งเกิดความเป็นธรรมในการแก้ไขปัญหากับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

1.3.3 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนโดยใช้การปรองดอง เพื่อให้ได้รับความรัก ความเชื่อมั่น ความศรัทธาจากลูกบ้าน และยังเปิดโอกาสให้ลูกบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน

1.3.4 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน โดยใช้ความร่วมมือร่วมใจ ด้วยการใช้มติของประชาคมหมู่บ้านหรือคณะกรรมการที่จัดตั้งในชุมชน จึงทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหา

1.3.5 ควรให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนโดยใช้วิธีการประนีประนอม ด้วยการจัดประชุมประชาคม การทำประชาพิจารณ์ การไกล่เกลี่ย นำไปสู่การยอมรับในการใช้บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขด้านการประนีประนอม เป็นไปตามความต้องการของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการบังคับ และด้านการหลีกเลี่ยง อยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรมีการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องการบังคับ และการหลีกเลี่ยง ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามและพื้นที่อื่นๆ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY